

Romano hangos

15 Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 21 • ČÍSLO 13 • VYŠLO 30. ZÁŘÍ 2019

zprávy

MOST – Mostečtí zastupitelé odsouhlasili vznik Výboru pro mapování a eliminaci negativních sociálních jevů. Fungovat by měl od října do konce volebního období současného vedení města – tedy do roku 2022. Mostečtí zastupitelé chtějí tímto krokem začít řešit stále palčivější problém s problémovými lidmi. Všichni zastupitelé doufají, že se nový poradní orgán stane účinným nástrojem boje proti zneužívání sociálního systému.

z obsahu

Téma čísla:

Neziskový sektor

Komentář Tomáše Ščuky:

Andrej Babiš je
pohádkově nevinný

strana 3

Tancem chci sblížovat lidi

Rozhovor

s Patrikem Kotlárem

strana 4 a 5

Tomáš Ščuka: Neziskový sektor včera a dnes

foto: Sabir Agalarov

Milí čtenáři, ve svém příspěvku bych se rád věnoval neziskovému sektoru, který v posledních letech nabývá na významu, ale zároveň je stále častěji terčem kritiky. K tomu-
to tématu jsem byl také nedávno po-

zván jako host do TV Romea, kde jsme palčivou otázku třetího sektoru diskutovali. Téma je však natolik obšírné, že je téměř nemožné ujasnit si, co všechno by pro občanskou veřejnost mohlo být důležité

k tomu, jak neziskovky a jejich roli ve společnosti vnímat. Ve svých počátcích měl neziskový sektor celkem příznivé podmínky: 90. léta, porevoluční doba, média i politici v čele s prezidentem

Havlem svojí rétorikou neziskový sektor podporovali. Později vznik Rady pro neziskové organizace, ve které jsou zastoupeni lidé v nezis-

Pokračování na str. 3

Ústecká radnice zjišťuje, že tvrdá restrikce nefunguje

Prekvapení se nekoná. Ústí nad Labem, které se jako celek i se sousedními Trmicemi prohlásilo letos v březnu za bezdoplatkovou zónu, je dál cílem tzv. sociální turistiky. Odborníci před tím varovali – tvrdá, plošná restrikce bez doprovod-

ných programů nefunguje. Teď jim dávají za pravdu i čísla, která má HlídacíPes.org k dispozici.

„Když budeme muset, uděláme z města pevnost. Ústí už nemůže být cílem sociální turistiky a nemůžeme dovolit, aby ho spekulanti dál

vybydlovali. Proto do toho půjdeme a doplatky na bydlení se nebudou vyplácet v celém městě. A není to pouze jeden krok, budou následovat další,“ řekl loni v květnu Mladé frontě DNES tehdejší náměstek ústecké primátorky Jiří Madar.

Jak řekli, tak udělali

Po loňských komunálních volbách, do nichž šlo Madarovo hnutí UFO (Ústecké fórum občanů) s heslem „Město bez parazitů“, vstoupilo hnutí do koalice s vítězným ANO. A od

března vyhlásili v Ústí nad Labem plošnou zónu, kde se nově příchozím nevyplácejí doplatky na bydlení.

Prakticky tak městská rada řekla, že celé město je ghettem, kde sociálně-patologické jevy přesáhly

Pokračování na str. 2

zprávy

PRAHA – Rada vlády pro záležitosti romské menšiny usnesením schválila znění Zprávy o stavu romské menšiny v ČR za rok 2018. Hlasování o znění Zprávy o stavu romské menšiny v ČR za rok 2018 bylo vyhlášeno předsedou Rady dne 22.08.2019. Spolu s informacemi o způsobu a termínu hlasování obdrželi členky a členové Rady také návrh znění Zprávy o stavu romské menšiny v ČR za rok 2018 včetně souvisejících příloh. Zpráva zatím není veřejně přístupná.

ČESKÁ REPUBLIKA – Česká ekonomika zůstává v pasti levné práce, přetrvávají velké rozdíly v odměňování mužů a žen či nerovný přístup ke vzdělávání. Hrozbu představuje velký počet lidí v exekuci. Vláda nepodniká ani žádné kroky ke zmírnění klimatické změny. Uvádí to letošní zpráva koalice Social Watch o situaci v Česku, jejíž výsledky představili její autoři. Premiér Andrej Babiš (ANO) už dřív uvedl, že Národní investiční plán zahrnuje do roku 2030 přes 17.000 projektů za 3,45 bilionu korun. Odmítl ho ale zveřejnit. Piráti se zveřejnění domáhají žalobou. Kabinet zmiňoval opakovaně přípravu Národní hospodářské strategie s inovační strategií.

BRATISLAVA – Odvolací soud dnes zpřisnil trest Slovákovi, po jehož útoku v centru Bratislavy zemřel loni Filipínek. Krajský soud v Bratislavě nyní obžalovaného poslal podle slovenských médií do vězení na devět let, původně uložený trest tak zvýšil o tři roky. Proti rozhodnutí krajského soudu se nelze odvolat. Útok na cizince, který podlehl zraněním po převozu do nemocnice, vyvolal v zemi odmítavé reakce veřejnosti i politiků. Obžalovaný Juraj Hossu loni v květnu kopl Filipínce Henryho Accordu do hlavy, když se cizinec snažil chránit ženy před obtěžováním. Podle záběrů z bezpečnostních kamer pak útočník Filipíncovo bezvládné tělo fotografoval a dal na něj nohu.

Za urážky hokejisty Lakatoše dostal prostějovský klub pokutu

Dominik Lakatoš

foto: www.hcbilitygri.cz

Disciplinární komise Českého svazu ledního hokeje potrestala prvotní Prostějov pokutou za rasistické chování fanoušků v přípravě utkání proti Vítkovicím. Příznivci Jestřábů uráželi útočníka Dominika Lakatoše, klub za to má zaplatit 10 tisíc korun.

Na základě videozáznamu dospěla komise k závěru, že „došlo k porušení ustanovení Soutěžního a disciplinárního řádu, ukládajícího klubům zajistit, aby se jejich příznivci nedopouštěli projevů hanobících národ, rasu nebo etnickou skupinu, případně jednotlivce či skupinu osob pro jejich skutečnou či domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, náboženské vyznání nebo sexuální orientaci,“ uvedl tiskový mluvčí ČSLH Zdeněk Zikmund v tiskové zprávě.

Utkaní mezi Prostějovem a Vítkovicemi se hrálo 30. srpna a skončilo předčasně v čase 59:03. Poté co Lakatoš střelou do prázdné branky upravil skóre na 4:2 pro Vítkovice, začali diváci ostravského útočníka rasisticky urážet a hosté na protest odešli do kabin.

Prostějovský klub se ústy svého manažera Jiřího Vykoukala hájil tím, že celý incident zapříčinil sám Dominik Lakatoš svým nevhodným chováním během utkání. Podle komise se však Lakatoš „v průběhu utkání nedopustil žádné provokace vůči divákům, či konkrétně vůči příznivcům družstva Klubu,“ uvádí se v rozhodnutí. Stejně rozhodnutí už dříve zveřejnila extraligová disciplinární komise.

Klub se rovněž ohrazoval proti nařčení z rasistického chování fanoušků. „K tolik problematickému pokřiku na tohoto arogantního a nesporně se chovajícího hráče: slovo cikán uvádí Slovník spisovné češtiny jako spisovné a nejde tedy o hanlivý výraz,“ vzkazoval po incidentu Vykoukal prostřednictvím webu hokej.cz trenéru Vítkovic.

I proti tomuto odůvodnění se disciplinární komise ohradila. „Z dostupných zdrojů zabývajících se problematikou správného označování romského etnika uveřejněných mj. přímo na webových stránkách www.romea.cz plyne, že na zakládajícím kongresu Mezinárodní romské unie v Londýně v roce 1971 bylo slovo Rom deklarováno jako výraz, kterým si Romové přejí být označováni ze strany majority, má-li být vyzdvížena jejich rasová odlišnost, naopak označení cikán vnímá romská komunita jako označení hanlivé,“ uvedla disciplinární komise Českého svazu ledního hokeje s odkazem na server Romea.cz.

Podle komise tak byla chováním fanoušků jednoznačně „nevhodným a zcela primitivním způsobem dotčena lidská důstojnost“ Dominika Lakatoše.

ČTK

Ústecká radnice zjišťuje...

Dokončení ze str. 1

únosnou mez. V tomto smyslu také zní odůvodnění kroku, který (snad s výjimkou Kladna, kde byl ale po zásahu nadřízeného krajského úřadu zrušen) nemá v českých městech obdobu.

Čísla teď potvrzují, před čím experti varovali. Plošná restrikce sama o sobě nefunguje.

Stovky nových lidí

HlidacíPes.org má k dispozici čísla za prvních osm měsíců letošního roku, která se týkají části Ústí, konkrétně městského obvodu Neštětice. V něm leží sídliště Mojžíř, podle mnohých aktuálně nejhorší české ghetto. Druhá podobná lokalita jsou potom Předlice, ty spadají pod ústecký centrální obvod.

Na úřad neštětické městské části se od 1. ledna do 31. srpna nově přihlásilo 177 obyvatel z jiných měst, například z Rumburku, Děčína, Litoměřic, ale i Brna či Havířova.

Reálné číslo nově přistěhovaných ale bude mnohem vyšší, protože „papírováním“ se nezabývají zdaleka všichni rodinní příslušníci. V mnoha případech jde o mnohačetné rodiny, které zamířily do problémových míst, jako je právě sídliště Mojžíř.

„Opatření obecné povahy o bezdoplatkové zóně ani v nejmenším nesplnilo naše očekávání. V mnoha problémových lokalitách neštětického obvodu platilo už rok a půl před plošným zavedením na celé město. Sami jsme měli velká očekávání, nicméně už po pár měsících bylo jasné, že se nenaplní, naopak. Problémoví lidé se sem stěhují dál bez ohledu na to, zda doplatek dostanou,“ říká starostka Neštětice a zastupitelka města Yveta Tomková (Vaše Ústí).

Omezení doplateků na bydlení ani nijak „nezahýbalo“ cenami nájmu,

ty zůstaly stejné. Klíčové ale je, že doplatky na bydlení, na které opatření míří, nově přichozím a potažmo obchodníkům s chudobou nijak neschází.

„Doplatek na bydlení byl v celém systému dávek tou nejmenší položkou, většinou šlo o prostředky v řádech stokorun, maximálně tisíce nebo dvou tisíc. Nájemné zůstalo stejné. Paradoxně třeba právě v Mojžíři jsou nejvyšší ceny v celém městě, výjimečných není ani 15 tisíc korun měsíčně,“ doplňuje Yveta Tomková.

Přiliv dalších problémových lidí pociťuje radnice Neštětice i na běžném chodu – musí mimo jiné mnohem častěji v problémových místech uklízet, protože se téměř nonstop tvoří černé skládky. „Ráno naši pracovníci uklidí, odvezeme nepořádek a večer už je tam znovu,“ říká Tomková, jejíž radnice řeší neustálé stížnosti z problémových míst. „Rušení nočního klidu, slovní útoky a veřejný pořádek, to jsou nejčastější přestupky, ke kterým dochází,“ dodává.

To se dalo čekat...

Odborníci právě tento vývoj předpokládali. „Když už se město rozhodne, že opatření využije, mělo by to být na velmi malém území, či dokonce na konkrétní dům, na jehož majitele – obchodníka s chudobou – potřebuje páku,“ řekl již dříve Deníku Referendum Martin Šimáček z Institutu pro sociální inkluzi.

Jak nyní – se šestiměsíčním odstupem – reaguje vedení Ústí nad Labem? Těžko říct, na dotazy HlidacíPes.org náměstek pro sociální oblast Tomáš Vlach (ANO) během včerejšího dne neodpověděl. Jeho kolegyně v radě města, poslankyně hnutí ANO Eva Fialová, ovšem příliv nově přichozích potvrzuje.

„Přicházejí stále další a další, takže za chvíli možná převáží ta nejhorší kategorie,“ řekla v rozhovoru pro Aktuálně.cz, v němž hodnotí čtyřměsíční zkušenost se svým sociálním experimentem, během kterého se nastěhovala do bytu v předlickém ghettu.

Zmíněný Martin Šimáček tvrdí, že hlavní zodpovědnost leží na státu, který musí starostům ukázat, že vytlačování sociálně slabých lidí neakceptuje. „Jenže klíčoví ministři práce se obvykle vydávají mezi severočeské starosty, kde se při nárazových exkurzích po vyloučených lokalitách nechají snadno přesvědčit (nebo jen utvrdit), že řešením je revidovat dávky a zbavovat se ‚nepřizpůsobivých‘,“ napsal na blog na Aktuálně.cz.

O návštěvách politiků v předlickém nebo mojžířském ghettu by ovšem mohli tamní obyvatelé vyprávět. Patří k povinným zastávkám na cestách vládních autobusů – minulý týden byla v Předlicích ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová (ČSSD), dokonce zde jednu noc přespala. Loni premiér Andrej Babiš (ANO), v roce 2016 pro změnu tehdejší šéf vlády Bohuslav Sobotka (ČSSD).

„Chodí sem jak do ZOO, a že tu těch ministrů bylo. Nikdo nám nepomohl,“ uvedla před pár dny starostka Tomková pro Blesk Zprávy.

A co na to město?

„Vládní, státní a straníční představitelé sem jezdili vždycky. Někdy to mělo větší, jindy menší význam. Bylo by odvážné tvrdit, že to žádný význam nemá, neboť to alespoň vidí, a ta zkušenost je vždy důležitá při vlastním rozhodování,“ tvrdí mluvčí ústeckého magistrátu Romana Macová.

Robert Malecký
hlidacipes.org

Soud odročil líčení kvůli protiromským nápisům v Letech

Okresní soud v Písku dnes odročil hlavní líčení s dokazováním v případě obžaloby dvou mužů, kteří podle policie umístili tabule s urážlivými nápisy o Romech v areálu památníku v Letech u Písku. Soudce Martin Král jednání odročil na listopad kvůli analýze pohybu mobilních čísel obžalovaných. Pohyb telefonů přijde na soud vysvětlit policejní technik. Dvaadvacetiletému muži a dalšímu o 13 let staršímu muži za popírání a schvalování genocidy vězení od šesti měsíců do tří let. U obce Lety stál za druhé světové války romský koncentrační tábor.

Tabule s urážlivými nápisy objevili lidé v areálu památníku na přelomu května a června 2018. Na případ tehdy upozornil web Romea.cz, podle kterého byl na tabulích nápis: „Památník věnovaný historicky posledním pracujícím Romům na území České republiky“. Romea uvedla, že cedule na památník umístil nacionalistický spolek My proti všem. Písecký státní zástupce Zbyněk Polívka podal obžalobu na Matouše Bulíře a Pavla Kozáka letos v březnu.

Soudce dnes řekl, že pohyb telefonních čísel je zásadní důkaz ob-

žaloby. „V časové ose nedává pohyb telefonních čísel žádný smysl, budu chtít vysvětlení od policejního technika,“ řekl soudce. Telefonní číslo se podle něj objevuje v severních Čechách a pak najednou na jihu Čech, v krátkých intervalech se pohybuje po republice, což „nedává žádný smysl,“ řekl soudce. Jednání proto odročil a předvolá jako svědka policejního technika.

Státní zástupce Polívka dnes ČTK a České televizi řekl, že musí počkat, až bude pohyb mobilních čísel dokázán, že je to nezbytné. „Pravda je, že pohyby, které tam jsou, musí vysvětlit technik. Ten důkaz by měl prokázat, kde se ti dotyční pohybovali, vyvrátit eventuálně jejich tvrzení. Na prvním (soudním) stání ten pohyb vyvra-

celi, jeden tvrdil, že v Letech byl, druhý to zpochybňoval, důkaz by to měl osvětlit,“ řekl Polívka.

Bulíř a Kozák podle Polívky ukazovali své jednání, urážlivé nápisy o Romech, na webu. „K tomu se vyjadřovali specialisté i svědkové. Je to zdokumentované, budu to shrnovat v závěrečné řeči,“ řekl státní zástupce. Obhájce a obžalovaní se pro ČTK k případu odmítli vyjádřit.

Táborem v Letech podle historiků od srpna 1942 do května 1943 prošlo 1308 Romů – mužů, žen i dětí, 327 z nich v něm zemřelo a přes pět set skončilo v Osvětimi. Z koncentračních táborů se po válce vrátilo ani ne 600 romských vězňů. Podle odhadů odborníků tak nacisté vyvraždili 90 procent českých a moravských Romů.

ČTK

Anketní otázka

Jaké neziskovky ve svém okolí znáte a čemu se věnují?

Alexandr Gajdzica

Vzhledem ke svému zaměření znám hlavně environmentální a lidskoprávní neziskovky jako Nazemi, Člověk v tísni, Veronica, Amnesty... Ale taky jsem se blíže setkal s neziskovkami, které v Brně pomáhají sociálně slabým – IQRS a Drom.

Lucie Vašťáková Pechová

Diakonie Vsetín – věnují se seniorům, dětem, domácí péči, provozují stacionář, hospic, nízkoprahové zařízení, doučování. Charita Vsetín – provozují nízkoprahové zařízení, domácí péči, doučování, stacionář, Camino – program sociální rehabilitace, půjčují kompenzační pomůcky. Elim – péče o bezdomovce, Domov Jitka, azylový dům pro matky a děti.

Jiří Janča

Iskérka – sociální práce a sdružování, dílny.

připravila Veronika Kačová

Karolína Lacková

Áno, rozmýšlám. Tu v Martine nie sú moc neziskovky. Je tu Matra n.o., ktorá zabezpečuje bývanie. Tu sú skôr občianske združenia.

...Neziskový sektor včera a dnes

Dokončení ze str. 1

foto: Sabir Agalarov

kovém sektoru aktivní a snažící se o aktivní komunikaci s vládou.

S proměnou politického zastoupení se změnil i přístup k neziskovému sektoru, stejně jako k médiím. Například určitá část politického spektra neziskové organizace dehonestuje, možná i kvůli kritice jejich samotných. Mnoho občanských aktivit totiž reaguje dlouhodobě na oblasti společenského života, kde stát „zaspal“. Zároveň přichází vlna nejružnějších politických uskupení, kde pouze extremisticko-populistické ideje přinášají úspěch.

V posledních letech se však ozývají kritické hlasy k neziskovkám i od samotných občanů. Kritika míří zejména k těm organizacím, které dlouhou dobu realizují sociální projekty na podporu integrace romské menšiny, a přesto se integrace této komunity nezlepšuje! V mnoha regionech republiky se naopak situace rok od roku zhoršuje. Ač žádná občanská neziskovka nemůže suplovat stát a primární zodpovědnost nese v tomto případě stát, potažmo obce, mám za to, že je na místě bavit se o efektivitě a přímém dopadu na cílové skupiny.

Samy evropské instituce vnímají dlouhodobý neúspěch integrace Romů v jednotlivých zemích, přes-

tože je z jejich strany pravidelně významně finančně podporována. Jako příklad uvedu osobní zkušenost, kdy jsme v roce 2017 v Evropské komisi pracovali na zprávě o stavu marginalizovaných skupin v Evropě (především Romů). Část jsme věnovali také efektivitě realizovaných projektů na zlepšení života Romů. Provedli jsme monitoring těch projektů s přímým dopadem na cílové skupiny, tedy hmatatelnými výsledky/zlepšením. Překvapením bylo, že takových projektů bylo mezi všemi realizovanými opravdu málo.

U romských a proromských organizací by měl být splněn kromě dobrého managementu a fundraisingu také požadavek interní znalosti a porozumění aktuálním potřebám romských komunit, zaručující efektivnější realizaci a přímý dopad na cílové skupiny.

Obecně je ale třetí sektor pro společnost přínosný, jen chybí informovanost k objektivnějšímu posouzení jeho role a fungování. Rostoucí zájem o neziskový sektor ze strany veřejnosti by měl být podpořen jednotlivými organizacemi právě ve vysvětlování, podání základních informací o fungování NGOs, včetně osvěty o pravidlech financování apod.

Samotný sektor by měl více prezentovat svoji práci, výsledky a přínos pro společnost. Může tím totiž významně předcházet dalšímu růstu nepravdivých informací. Jako příklad uvedu obrovské finanční prostředky, které údajně mají ze státního rozpočtu plynout do občanských organizací. Veřejně dostupný přehled o financování neziskovek zobrazuje přesný opak. A to, že největší část čerpají rezorty MŠMT a MPSV – nejvíce peněz šlo do sociální oblasti, vzdělávání a sportu. Čísla zobrazující financování neziskovek představují zanedbatelné procento čerpání ze státního rozpočtu. Navíc veškeré grantové výzvy jsou veřejné soutěže, kde získání grantu předchází mnoho kritérií, které je třeba splnit.

V neposlední řadě přibývá zdrojů financování neziskového sektoru, a nejde jen o prostředky ze státního rozpočtu. Tzv. online kampaně či dárcovské sms dokazují, že Češi rádi pomáhají tam, kde je potřeba.

Sečteno podtrženo, občanská společnost hraje významnou roli pro občanství a zaslouží si podporu všude, kde jsou principy a hodnoty demokracie stále zachovány.

Tomáš Ščuka

komentář

Andrej Babiš je pohádkově nevinný

TOMÁŠ ŠČUKA

Milí čtenáři, jistě jste v médiích zaznamenali zastavení trestního stíhání předsedy vlády Andreje Babiše. Státní zástupce Šaroch spis o více jak 20 tisíci stránkách velmi neobvyklým způsobem pro českou soudní praxi zastavil. Svůj postoj přitom odůvodňuje nedostatkem důkazů k této kauze, aniž by vůbec došlo k dokazování před soudem. Jeho nadřízený (šéf pražských žalobců) Martin Erazim došel ke stejnému závěru. Otázkou zůstává, zda mu pro podrobnou kontrolu tak tučného spisu postačilo jen několik málo dní. Svá tvrzení opírají o důkazní materiály, dle nichž propojení Agrofertu a Čapího hnízda nehrálo roli, jelikož si nekonkurovaly ani nesjednocovaly svoji činnost na společném trhu. Čapí hnízdo podle těchto pánů stojí mimo Agrofert a splnilo podmínky malého až středního podniku. Takové spekulativní žonglování s pojmy ovšem neprokazuje, zda byl či nebyl spáchán dotační podvod z evropských prostředků.

Jako právně smýšlející občan ctím hodnotu presumpce nevinny a rozhodně dnes Andreje Babiše nemůže nikdo označit za vinného v této kauze. Mě spíš jen mrzí, že právní jistoty už nejsou jistoty a vše záleží na vůli těch, kteří nás řídí. Ega vysoce postavených politiků, včetně jejich politické moci, ukazují, jak je hodnota spravedlivého procesu za těchto okolností pošlapávána právě politickou mocí.

Mnoho otazníků nebylo dodnes věrohodně zodpovězeno. Audit vydaný Úřadem pro boj proti podvodům jakoby ani nikdy neexistoval. Jeho obsah je dnes začerněný a nedostupný. Stejně tak nelze zapomenout na reportáž České televize o situaci mladého Babiše, který v minulosti hovořil o záměrném odvozu na Ruskem okupovaný Krym. Tyto okolnosti v nás všech budí pocity nedůvěry nejen vůči politikům, ale i vůči veřejným institucím jako takovým. Pokud se totiž ohlédneme zpět, osobní kauzy veřejných činitelů přinesly vždy nějaký závěr (rezignace, ztráta mandátu, někteří z veřejného života zcela zmizeli a u jiných zase došlo k zatčení), který společnost akceptovala.

Dnes bohužel registrujeme z nejvyšších pater přístup, který je lhostejný a pohrdající občany této země. Práce novinářů je denně politiky dehonestována ve snaze zpochybnit její roli ve veřejném prostoru. Jistě dnes máme v nejružnějších institucích lidi, kteří jsou ve své pozici zasloužené právě pro svou kvalifikaci, erudici a dlouholetou práci. Věřím také, že mnohým z nich není průběh výše uvedené kauzy našeho premiéra lhostejný a dříve nebo později projeví odvahu volající po větší transparentnosti a důslednosti v takto veřejných záležitostech majících dopad na celou naši zemi.

V případě pochybností ve spisu kauzy Čapího hnízda může onu odvalu projevít náš nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman. Ten, pokud v dosavadním výsledku vyšetřování případu shledá odůvodněné nedostatky, je oprávněný případ obnovit.

Náš pan prezident však myslí na všechny varianty a už v minulém týdnu se nechal slyšet, že v případě takového obnovení je připravený jako prezident využít právo abolicie. Jde o „amnestii“ zasahující do moci výkonné nebo soudní. Proto je u tohoto aktu třeba i spolupodpis některého člena vlády. Vysílat z Pražského hradu takovýto signál v době, kdy leží případ na stole nejvyššímu státnímu zástupci, který má na své rozhodnutí tříměsíční lhůtu, je minimálně nedemokratické. Tímto prohlášením nám Miloš Zeman ukazuje svou sílu.

Pro nás všechny to může být i poučení v dalších volbách. Nejen prezidentských, ale jakýchkoliv týkajících se dělby moci v tomto státě.

foto:Michal Krumphanzl

Chcete přispívat na naše anketní stránky?

Ozvěte se šéfredaktorovi na romanohangos@gmail.com

Neziskovky a my

V poslední době se často hovoří o dotacích organizací starajících se o naši romskou menšinu. Kdysi jsem také stál v čele jedné neziskovky zaměřené na děti a mladé lidi. Nebylo to jednoduché získat peníze na činnost. Nakonec jsme je získali a začali pracovat s romskou mládeží.

V současnosti pracuji v podobné organizaci, mnohem větší. Jsme odkázáni také na pomoc státu a EU. Oblastní Charita Most, kde působím více jak deset roků, je zcela odkázána na dary a příspěvky od různých mecenášů, počínaje státem a dotacemi Evropské unie.

Pomáháme lidem v nouzi bez stálého bydlení, hledáme jim práci, pomáháme dětem a mladým do 26 let smysluplně trávit volný čas. Práce to je zajímavá i hodně náročná. Z toho důvodu se přikláním k názoru, že pomoc podobným organizacím je velmi potřebná a žádoucí.

Sociálně vyloučené lokality a lidé v nich žijící se bez této pomoci neobejdou. Nechápu ty z nás, kteří neustále napadají neziskové organizace a vyčítají jim tok peněz, které potřebují pro svou činnost. Je faktem, že jsou i tací, kteří pomáhají jen svým známým a rodině. Zvláště u nás, u Romů, panují vztahy na tomto principu, ale to funguje i u majority.

Proto buďme k sobě hodní, nezávidíme si, přejme každému jen to dobré. Jak říká naše staré romské přísloví: „Úctu dáš, úcty se ti dostane.“

Jan Horváth

O neziskovky the amen

Akana pes but vakerel pal ola organizaciji, so keren perdal Roma, so chuden pre lende o love. Varekana the me keravas andre ajsi organizacija, so kerelas le čhavorenca the ternenca. Na sas oda loko te arakhel varesave lovore. Pro agor o love chudľam the šaj kerahas amari buti.

Adadžives kerav tiž andre ajso than, kajča bareder. Užaras love andal o them the Evropsko unija. Oblastno Charita Most, kaj kerav buter sar deš berš, šaj dživel ča lovendar, so chudel avrendar, le lače manušendar, the-mostar the Unijatar.

Žutinas le manušenge bijo kheriben, rodas lenge buti, dikhas pro čhavore the terne, hoj te dživen mištes. Kadi buti hin interesantno, kajča igen phari. Vašoda chudav paš oda, hoj adi buti kempel te kerel, hiňi chasňardi.

O thana, save hine but čore, the lengere manušenge, kempel te žutinel. Na achaľuvav olen, save vičinkeren pre amende, čhiven pro jakha o love, so chudas, save amenge kempel pre amari buti.

Hin čačipen, hoj hin the ajse, so peske zathoven nadaciji, so žutinen ča peske the peskere famel'jenge. Maškar o Roma hin avka, aľe tiž ada hin maškar o gadže.

Vašoda na zavidzinas avreng, mangas sakoneske lačhipen. Sar phenel jekh romano gođaver lav: „Paťiv des, paťiv arakhes.“ Jan Horváth

Vakeren romanes

phurikane romane lava

e phak
phaka
e bervel'i
o avgin
o kebutaro
e kebutari
o kirmo
kirme
e kir
kire
koteroshi gurumňi
o vudud
e chmara
chmari
e učhal
kedva
choľi
choľamen
o vičiniĭben
o bešiben

starodávná romská slova

křídlo
křídla
včela
med
holub
holubice
červ
červi
mravenec
mravenci
strakatá kráva
světlo
mrak
mraky
stín
nálada
zlost
nervózní
pozvánka
sešlost, schůze
Janko Horváth

Tancem chci sbližovat lidi

Patrik Kotlár je statutárním zástupcem romské organizace Romany art workshop, z. s., dlouholetým lektorem volnočasových aktivit, komunitním pracovníkem, terénním sociálním pracovníkem a romským mentorem. Minulý rok byl oceněn cenou Křesadlo 2018 za svou práci s romskou komunitou a romskými dětmi.

Dobrý den, Patriku, mohl byste nám říct, co všechno předcházelo založení spolku Romany art workshop?

V roce 2010 se pár rodičů dětí, které jsem učil tancovat, rozhodlo pro založení organizace, která se bude věnovat pouze volnočasovým aktivitám a romskému tanečnímu souboru. Takto na bázi dobrovolné práce jsme fungovali do roku 2016, bez žádných příjmů ani nároků na mzdu. Rodiče si zvolili, že bych tomu měl „velet“ jako předseda spolku, a to z důvodu, že jsem měl největší zkušenosti a znalosti ve vedení lidí. Obětoval jsem tomu všechn svůj čas a osobní život, aby to fungovalo tak, jak má. Když byla potřeba něco koupit nebo uhradit náklady na cesty na různé festivaly aj., tak jsem to hradil také ze svých příjmů. Nikdy jsem si nedovolil požádat o příspěvek rodiče, protože jsem věděl, že sami mají problémy se svými příjmy. Dodnes toho ale nelituji. Jelikož byly nároky na spolek stále větší a komunita cítila, že je potřeba naše služby rozšířit o komunitní práci a výuku hudební nauky a na hudební nástroje, tak jsme se rozhodli v roce 2016 spolek zaregistrovat u Rejstříkového soudu v Liberci. Od roku 2016 jsme registrovaným spolkem, který se zaměřuje na komunitní práci v sociálně vyloučených lokalitách v rámci Libereckého kraje, volnočasové aktivity, podporu talentovaných dětí aj.

Jak dlouho spolek funguje, kde je jeho sídlo a jaké jsou jeho vize?

Spolek fungoval od roku 2010 do roku 2016 jako dobrovolný spolek osob (neoficiálně) a od roku 2016 dodnes jako oficiální registrovaný spolek a kulturně vzdělávací institut. Má své sídlo v Tanvaldu, kde také vznikl. Působí v celém mikroregionu Tanvaldsko a ve Frý-

dlantském výběžku. Vize spolku je přivést romskou komunitu zpět k tradičním hodnotám, vytvořit Romům podmínky pro seberealizaci a participaci na zlepšení jejich životních podmínek k tomu, aby se stali rovnocennými partnery uvnitř komunity a pro své okolí. Zapojit je do veřejného dění v jejich obci, státu aj.

„Je mi 31 let, jsem z muzikantské rodiny Kotlárových z Liberce, takže mě dělá šťastným fakt, že mohu své zkušenosti předávat dětem a mladým lidem v rámci volnočasových aktivit, které s nimi děláme – hudební, taneční, pěvecký a divadelní kroužek. Pocit úplného štěstí cítím vždy, když si mé práce váží samy děti a mládež, nebo jejich rodiče. To mě naplňuje a nutí jít dál v tom, co dělám.“

Jaké úspěchy a neúspěchy máte za sebou?

Devátým rokem vedu romský taneční soubor Bengale Manusha, který má za sebou několik desítek vystoupení na romských i neromských festivalech, charitativních akcích, ve školách aj. Dnes máme v souboru cca 50 členů a vychováváme již druhou generaci. V souboru máme vlastní hudebníky, amatérské divadelní herce, tanečníky a tanečnice, a to ve věkovém roz-

pětí od 11 let do 35 let. Toto pokládám za svůj úspěch. Jelikož prostřednictvím souboru předáváme informace, radost a celou škálu pocitů. Prostřednictvím souboru předávám lidem svůj odkaz. Dalším úspěchem spolku je také to, že jsme se rozrostli jak v počtu členů, dobrovolníků, tak v působnosti. Města a obce Libereckého kraje nás oslovují ve věci spolupráce s naší organizací. Asi to vypovídá o dobrých výsledcích naší práce. Údajně máme dobré reference, což považuji za další úspěch. Navázali jsme spolupráci s několika NNO a nadacemi, které nás podporují v tom, co děláme. I to se dá považovat za úspěch, protože kdybychom odvážděli špatnou práci, tak by nás nevyhledávali lidé, obce, ani NNO. Neúspěch máme jeden, a to v realizaci projektu Theater – cesta k lidem, kde jsme nedošli k nastavenému cíli. Nebylo to naší vinnou, ale považujeme to za náš neúspěch a vzali jsme si z toho příklad. Realizujeme několik projektů souběžně a zatím se nám daří plnit parametry projektů. Práci odvádíme po svém a zřejmě to funguje.

Jak prospívá váš spolek a všichni členové spolku?

Náš spolek se rozrostl o několik aktivit, které vyžadují mít v týmu vzdělané odborné pracovníky. Úroveň spolku se zvedla tím, že v týmu máme vzdělané mladé lidi i z řad Romů. Samozřejmě, že neklademe důraz jen na vzdělání, z praxe vím, že kolikrát člověk se základním vzděláním odvede více i kvalitnější práce, než kdokoli s vysokoškolským vzděláním. Pracovní tým se skládá jak z obyčejných lidí přímo z komunity, tak z odborníků s kvalifikací. Práce se v tomto složení odvádí kvalitně, a to proto, že tým je smíšený jak národnostně, tak vzděláním, a členové týmu si navzájem vyměňují názory, zkušenosti z praxe aj. Spolku, členům a pracovnímu týmu nejvíce prospívá obrovská podpora od komunity, od samospráv i úřadů.

Co plánujete do budoucna?

Již druhým rokem „bojuj“ s Krajským úřadem Libereckého kraje o založení Romské základní umě-

lecké školy. Krajský úřad říká, že ZUŠ je v Libereckém kraji dostatek a není potřeba zakládat další. Tak hledáme další cesty. Dále bychom rádi zřídili krizová centra, které by se zaměřovaly na matky s dětmi a rodiny, které se najednou ocitly v tíživé situaci, která ohrožuje hlavně děti na životě a zdravém vývoji. Plánů do budoucna je několik, ale co se nám podaří, necháme na osudu. Jedním z mých osobních plánů je postavit „SOUBOR SNŮ“, který by sbližoval lidi v rámci obce, kraje, státu a okolních zemí.

Jaké máte vztahy s majoritní společností ve vašem městě, jak vás lidi z města podporují při vašich aktivitách?

Majoritní společnost nás ve většině případů ani nezná, a to z důvodu absolutního nezájmu. Nezná v tom smyslu, že se nezajímá o naše aktivity. Vědí, že existuje v Tanvaldu něco, co se zabývá romskou komunitou, ale nevědí, co s nimi děláme, co pro ně děláme a jakým stylem s romskou komunitou pracujeme. Spíše nás vidí stereotypně v tom smyslu, že sice pracujeme, ale jsme placeni z jejich daní, takže jsme také příživníci. Tento názor mají také na pozici asistent prevence kriminality, romský poradce aj. Žijeme a pracujeme v bývalých Sudetech, kde je silně zakořeněna nenávisť vůči Romům. V minulosti tu byl zastřelen mladý Rom a postřelen bratr zastřeleného. Dodnes si pán, který jednoho mladíka zastřelil a druhého postřelil, vesele užívá života bez následků. Už to vypovídá o postoji majority k romské menšině na Tanvaldsku. Samozřejmě existuje pár jedinců z majority, kteří o našich aktivitách vědí a podporují nás v naší činnosti. Co se týká samosprávy, je to tak, že malou podporu od města máme, ale nechťejí se vystavit útoku majoritní společnosti. Úzce spolupracujeme s místními úřady jako je OSPOD, který si naší práce váží a chválí ji. Za Frýdlantsko můžu napsat, že už při vstupu do města a prvním jednání se starostou města Frýdlant a paní radní nás mile překvapila jejich kladná reakce na mě jako osobu i na celou organizaci Romany art workshop, z. s. Než jsme se osobně setkali, tak si nás lustrovali a zjišťovali si o nás informace. Nevím, kde nebo koho se na nás ptali, ale při první osobní schůzce mi bylo jasné, že o naše služby a aktivity, které jsme jim nabídli, stojí za každou cenu. Je zřejmé, že reference máme přinejmenším dobré. Dnes společně s představiteli města Frýdlant pracujeme na pilotním projektu Aplikace metod komunitní práce ve Frýdlantu v Čechách.

Zažil jste během své práce negativní situaci, kdy jste nevěděl, co máte dělat? Pokud ano, jak jste se s tou situací nebo událostí popral? Ano, stalo se mi to několikrát a stává se mi to dodnes. Můžu být vzdě-

laný, pracovitý, ze zlata, ale v očích některých inteligentů z majority jsem pořád jen „cikán“, který vyžírá stát. Při setkání s těmito inteligenty doopravdy nevím, jak se zachovat. Je to individuální záležitost – pokaždé jiná, ale i přesto, že můžu být sebelepší diplomat, stále jsem temperamentní horkokrevný Rom. Co to znamená? To znamená, že někdy vybuchnu a nadávám a někdy se jen dívám a dusím to v sobě. Proto jsem absolvoval kurz pro aktivní zvládání stresu a zajímám se o další podobné kurzy, jak zvládat své emoce při stresových situacích. Tyto situace se mi nejčastěji stávají na ulici, v MHD, na úřadech, u panelového domu, kde bydlím, a v minulosti jsem měl konflikt i na městském úřadu.

„Mojí motivací pro ostatní je má silná vůle a cílevědomost.“

Mění se situace na Tanvaldsku? Nebo všechno stále stojí, nebo se to naopak mění k horšímu?

Situace Romů v Tanvaldu se pomaličku mění k lepšímu, a to díky komunitní práci, kterou v Tanvaldu realizují dva spolky: Romany art workshop, z. s., (předseda Patrik Kotlár) a Roma Tanvald, z. s., (předseda Eva Gáborová). Členové romské komunity v Tanvaldu se snaží svůj způsob života změnit k lepšímu. Sice to jde pomaličku, ale jistě. Nemůžeme chtít vše hned. To tak nefunguje. Romská komunita v Tanvaldu je aktivizovaná a zapojuje se také do veřejného dění ve městě. Překážky jsou tu stále, ale přesto je situace v Tanvaldu udržitelná. Za tanvaldskou romskou komunitou se minulý rok přijeli podívat zaměstnanci organizací, které realizují komunitní práci dále než my, ale nedaří se jim to, co nám, tak přijeli k nám za dobrou praxí.

„Jedním z mých osobních plánů je postavit

„SOUBOR SNŮ“, který

by sbližoval lidi v rámci

obce, kraje, státu a okol-

ních zemí.“

Dovolím si položit otázku, která se týká romské mládeže. Jak vnímáte jejich chování, zájmy a budoucnost?

Chování dnešní moderní romské, ale také neromské, mládeže vnímám negativně. Vinu přikládám modernímu způsobu výchovy v rodinách. Dnes si dítě nebo teenager dovolí zvýšit hlas nebo zvednout ruku na své rodiče a pedagogy v ZŠ. Nevím, jestli to je dobou nebo rodiči, ale není to dobře. Proto k dětem a teenagerům přistupujeme individuálně v rámci volnočasových

aktivit, kde je vedeme k tradičním romským hodnotám, mezi které nezbytně patří paťiv (*úcta – překl. redakce*), tolerance, dobromyslnost, čestnost aj.

Také jsme byli nuceni řešit předčasně těhotenství nezletilých dívek nebo užívání návykových látek aj. Pokládáme za nezbytné, abychom se neustále věnovali dětem, jinak se budou propadat níž a níž, dokud nedopadnou na samé dno. Jsme rádi, že úzce spolupracujeme s místním OSPODEM, kde nás vždy včas pracovnice upozorní na vážnou situaci, kterou rodina nezvládá a je zapotřebí zasáhnout. My jsme schopni hned zasáhnout a rodinu nějakým způsobem zabezpečit, materiálně, potravinami i tím, aby rodině odebrali děti do ústavní péče. Samozřejmě záleží na vážnosti případu.

Kdo Vás motivuje jít dál a nevzdávat se ve vašich plánech, snech, budoucnosti?

Motivací jít dál i přes všechny překážky, které musíme překonávat, je závažnost situace. Motivací samou pro mě osobně je samotná komunita, ve které žiji. Sám na své kůži pociťuji nenávisť majority k naší romské menšině. To je dostačující důvod a motiv pokračovat dále v naší cestě a myslím, že to tak má hodně organizací a lidí, kteří pracují buď v sociálních službách nebo v komunitní práci. Aspoň náš tým to tak cítí.

Jak Vy motivujete ostatní, kromě toho, že působíte jako předseda spolku?

Myslím si, že ostatní motivuji tím, že jdu za svým cílem i přes všechny překážky, které mi osud nebo nevěle samosprávy, kraje či státu přichystá. Moji motivací pro ostatní je má silná vůle a cílevědomost. Zřejmě také dovednosti, kladné vlastnosti apod.

Jaké zájmy Vás dělají šťastným?

Jsem z muzikantské rodiny Kotlárových z Liberce, takže mě dělá šťastným fakt, že mohu své zkušenosti předávat dětem a mladým lidem v rámci volnočasových aktivit, které s nimi děláme - hudební, taneční, pěvecký a divadelní kroužek. Pocit úplného štěstí cítím vždy, když si mé práce váží samy děti a mládež, nebo jejich rodiče. To mě naplňuje a nutí jít dál v tom, co dělám.

Kdybyste měl možnost změny ve Vašem městě, jaká změna by to byla a proč?

Rovnoprávnost. A proč? Protože se zdejší lidé cítí být lepšími než ostatní. Cítím, že je nutné vymyslet projekt, který by se tímto tématem zabýval. Myslím si, že by nebylo špatné vyměňovat si krátkodobě role, vyměňovat si zkušenosti, názory, tradice, jídlo, zvyky apod. Ale to je do budoucna jen takový maličký nápad.

rozhovor vedla Veronika Kačová

Spisovatelka Irena Eliášová a její další úspěch

Irena Eliášová

foto: Lukáš Houdek

Romská spisovatelka Irena Eliášová, která žije v Mimoně, se může pochlubit dalším úspěchem ve své literární tvorbě. Je totiž jednou z autorek zařazených do knihy Krajina našich slov.

V roce 2008 vydala svou první knihu Naše osada, za kterou získala ocenění. Její další knihy jsou povídka Listopad, novela Slunce zapadá až ráno nebo knížka pohádek pro děti. Mezi její úspěchy patří i vydání románu Oheň přestal plápolat. Tento historický román vypráví o romské historii od vlády Marie Terezie od roku 1740 až do roku 1955. Je to příběh lásky, zrady, převleků a útěků.

Spisovatelka také přispívá do multikulturního časopisu pro děti a mládež Kereka. Je členkou Obce spisovatelů a romského spisovatelského klubu Paramisara.

Krajina našich slov je kniha devatenácti autorů, jsou jimi Němci a Češi. Patří mezi ně Marek Sekyra, Jakub Šebelka, Jan Příhoda a další. Křest knihy Krajina našich slov se uskutečnil 13. září v Krajské vědecké knihovně v Liberci. Paní Eliášovou ke spolupráci oslovil pan Šebelka a Příhoda, jelikož je členkou KAL - Kruhu libereckých autorů.

Knihy obsahuje prózu, různé povídky, jak od českých tak i německých autorů. Zároveň tu najdete i úryvky z knih. Irena Eliášová zde má publikovaný úryvek z románu Oheň přestal plápolat. Ilustrace pocházejí se Severočeské sbírky Romana Karpaše.

Pokud byste měli zájem si román Oheň přestal plápolat zakoupit, prosím kontaktujte přímo paní Irenu Eliášovou na telefonním čísle: 737 749 192.

Další knihy spisovatelky budou v říjnu na výstavě v Německu ve Frankfurtu nad Mohanem.

Paní Ireně Eliášové přejeme hodně štěstí v její další práci.

Veronika Kačová

Motiv útočníka na mešitu v Oslu byl rasistický

Památník 69 obětem mládežnického tábora, který se stal terčem teroristického útoku Anderse Breivika v roce 2011. Ostrov Utoya.

foto: Jana Horváthová, Muzeum romské kultury

Motiv muže, který na počátku srpna vtrhl do mešity poblíž Osla a začal střílet, byl rasistický. S odkazem na informace norské policie o tom dnes informovala agentura AFP. Také svou nevlastní sestru, která měla čínské předky, dvaadvacetiletý Philip Manshaus zavraždil podle policie z rasistických důvodů.

Podle vyšetřovatelů Manshaus vstoupil 10. srpna do mešity v Baerum nedaleko norské metropole a začal střílet. Jeho útok si nevyžádal žádné těžce zraněné, přemohli jej totiž věřící, jimž se podařilo Manshausovi zbraně odebrat.

Policie ale několik hodin po útoku informovala, že v domě podezřelého našla mrtvou 17letou dívku, která byla jeho nevlastní sestrou. Manželka Manshausova otce ji adoptovala z Číny.

Dnes policie sdělila, že vrah do své nevlastní sestry Johanne střelil čtyřikrát. Výpověď podezřelého i další důkazy – včetně absence stop souborje – podle vyšetřovatelů potvrzují domněnku, že dívka byla „zabita kvůli tomu, co pachatel vraždy považuje za rasu, protože byla asijského původu“.

Policie dosud váhala, zda byl motiv Johanniny vraždy rasistický, nebo zda se dívka snažila zabránit svému bratru v provedení plánu zaútočit na mešitu.

Manshaus se sice k útoku na mešitu i k zabití své nevlastní sestry přiznal, odmítá ale, že by se dopustil „teroristického činu“ a „vraždy“. **ČTK**

O Roma vakeren

pořad Českého rozhlasu určený pro Romy. www.romove.cz

„Rom musí dvakrát více dokazovat svůj talent,” myslí si začínající herec

Herec František „Feri” Kudry se narodil před 28 lety jako nejstarší ze sedmi sourozenců do romské rodiny ze slovenského Hlohovce. Kvůli sociální situaci rodiny jej od dětství vychovávali prarodiče. Po nich zřejmě zdědil i nadání pro hudbu a herectví, ke kterým od mládí inklinoval. „Herecké i hudební nadání se projevovalo v naší rodině už celé generace. Babička měla od dětství talent, nikdy ale umění nestudovala. Než se provdala za mého dědečka, zpívala a tančila dlouhá léta ve folklorním souboru. Pak z tátovy strany byli hudebníci, strýc mého otce například učil soukromě hudbu a byl známým houslistou na Slovensku i v České republice,” vzpomíná Feri. On sám pak od sedmi let navštěvoval lidovou uměleckou školu. V pozdějších letech jej však stále více lákalo herectví. Po základní škole nastoupil na konzervatoř do Bratislavy, kde se věnoval studiu herectví, muzikálu, baletu a také hře na klavír. Za vzdělání, které mu prarodiče umožnili, je dnes Feri velmi vděčný. „Vzdělání je důležité pro každého, nejen pro Romy. Řekneme si ale na rovinu, že když přijde Rom na pracovní pohovor ve městě, kde mají s Romy problém, zřejmě těžko najde uplatnění. Rom musí dvakrát více dokazovat svůj talent,” myslí si. „Ale všechno je to o vytrvalosti,” dodává.

A on sám se i přes nelehké začátky svého snu nevzdal. „Bohužel na Slovensku, v zemi, kde jsem se narodil, se mi nepodařilo uplatnit dlouhých osm let po ukončení studia. Chodil jsem na castingy do divadel, psal filmovým společnostem, režisérům, psal náměty na filmy a bohužel nic. Ani romský soubor mě nepozval na casting. Pracoval jsem tedy mimo svůj obor a bylo to velmi frustrující období,” vzpomíná. Zlom nastal v minulém roce, kdy se rozhodl pro krok do neznáma a odešel do Prahy. „Moje kariéra začala ihned jako start raketoplánu. Tři dny po příjezdu do Prahy jsem byl vybrán do reklamy pro farmaceutickou firmu a od toho dne nemám o nabídky nouzi,” vypráví.

Slibný rozjezd kariéry

A tak se objevil ve vedlejších rolích nebo v komparzu několika českých i zahraničních filmů a reklam. „Hrál jsem například postavu Sokola v seriálu České televize První republika III, vojáka v pohádce Kouzelník Žito po boku Pavla Kříže, pak v seriálech Ordinance v růžové zahradě, Krejzovi nebo v televizním pořadu Nebezpečné vztahy na TV Barrandov,” vyjmenovává Feri. „Několik společností mě také obsadilo do reklamy. Třeba Axe, T-Mobile, iPhone nebo Hewlett Packard,” dodává. Za své největší dosavadní úspěchy považuje svou roli v hudebním videoklipu Still Sorry americké zpěvačky a herečky Alicii Witt a ve filmu My Diary v režii Jackieho Chana.

„Když mi zastupující agentura oznámila, že jsem byl vybrán do celovečerního filmu s Jackie Chanem, myslím, že v té sekundě jsem měl zástavu srdce,” vzpomíná na svůj největší životní zážitek, který mu navíc přinesl řadu nových zkušeností. „Spolupráce se zahraničními týmy je velmi zajímavá, vyžadují maximální profesionalitu, soustředění a herecké výkony. Nespokojí se s pouhým průměrem. Jsem rád, že mám možnost být přímo v centru natáčení a sledovat známé zahraniční režiséry, jak pracují s herci. Je to praxe, která mi při studiu chyběla,” komentuje Feri.

Romové ve veřejném prostoru

V poslední době se v českých seriálech a filmech objevuje více romských postav, což mnohdy budí vášnivé diskuze. Feri si prozatím romskou postavu nezahrál, vnímá však zastoupení Romů ve veřejném prostoru jako důležité. „Nemám problém hrát romskou postavu, pokud to nebude jenom hanobení rasy a zesměšňování. Negativní reakce budí, když se ukazuje jenom to špatné, což bohužel vidíme každý den v televizi ve zprávách,” myslí si. „Lidé by si měli uvědomit, že někteří Romové žijí v osadách na okraji společnosti z nějakého důvodu, taktéž v některých školách sedí romské děti oddělené od ostatních, na sociálních sítích se objevují rasistická hesla. V každém městě by měli mít Romové své zastoupení a hájit prostor nejen pro kulturu, ale i jiná důležitá odvětví,” dodává.

Inspirace

Během prázdnin měl Feri napilno. Získal několik dalších menších rolí v českých i zahraničních seriálech a reklamách. Jeho začínající kariéra mu však kromě podpory okolí přinesla i negativní a závistivé reakce. „Ode dne, kdy jsem začal natáčet a přidávat fotografie z natáčení, se vytvořily dva tábory. Na jedné straně lidé, kteří mě podporují včetně mojí rodiny a blízkých přátel, a na straně druhé převážně Romové, kterým překáží, že přidávám i několikrát za týden fotografie nebo odkazy na natočené projekty. Viděl jsem i negativní komentáře na různé romské osobnosti jako je například Monika Bagárová. K tomu se dá říct jen to, že je hodně smutné, když vám vlastní národ nepřeje,” uvádí. Proto by i on chtěl svým příběhem motivovat druhé. „Chci povzbudit mladé Romy a Romky, aby si vytvořili cíl, následovali ho a nenechali se nikým a ničím odradit. Důležité je být cílevědomý a ukázat světu, že máte v sobě odvahu a chuť na sobě makat. Nebojte se vycestovat a udělat díru do světa,” uzavírá.

František Kudry

Přes 20 lidí z rušené kladenské ubytovny stále nemá ubytování

Dvě třetiny lidí z končící ubytovny v Americké ulici v Kladně si našly náhradní bydlení. Zbývá asi 22 lidí, kteří nevědí, kam po uzavření objektu půjdou. Magistrát je vyzval, aby ve spolupráci se sociálními pracovníci začali svou situaci řešit. ČTK o tom informovala Eva Havelková z kanceláře primátora.

Záměr ukončit provoz ubytovny, kde žily převážně sociálně slabší rodiny, oznámil majitel objektu na konci srpna. Provozovatel pak předal obyvatelům výpovědi s termínem na konci září. Podle ubytovací knihy bylo koncem srpna v objektu hlášeno 72 lidí, z toho 29 dospělých a 43 dětí. Byly to početnější i malé rodiny, zároveň bylo v objektu ubytováno několik seniorů.

„Děsí nás bohorovnost rodičů, kteří vědí, že ubytovna za pár dní končí, a vlastní situaci neřeší. Zřejmě čekají, že za ně město převezme jejich zodpovědnost a na poslední chvíli jim bydlení poskytne,” zaútočil na lidi v ubytovně primátor Dan Jiránek (ODS). To se ale podle něj nestane. „Město celou dobu deklaruje a zdůrazňuje, že po uzavření dvou velkých soukromých ubytoven ve čtvrti Rozdělův a nedalekém Libušíně už skutečně nemá žádné volné ubytovací kapacity. Nehledě k tomu, že město nemá povinnost jim ubytování hledat. Azylové i městské byty jsou plné,” upozornil primátor.

Magistrát tvrdí, že jakmile dostal informaci o ukončení provozu

ubytovny, sociální pracovníce začaly přímo pracovat s jejími obyvateli a jsou v kontaktu s jejím správcem. Sociální odbor zatím požádal o pomoc pět klientů. Romský koordinátor současně přímo v objektu řešil situaci všech ubytovaných. Do pátku nemělo zajištěno ubytování sedm rodin a tři jednotlivci. „Opakovaně jsme jim nabídli naši poradenskou pomoc, a přestože jsou dosud neumístěné rodiny opravdu velkopočetné, i jim jsme našli a nabídli ubytování. Zda ho přijmou, je na nich. Termín vystě-

hování se blíží,” tvrdí vedoucí sociálního odboru Petra Černá.

Na území města je kolem dvou desítek ubytoven, jejichž obyvatelé jsou příjemci sociálních dávek. Vedle toho je podle vedení města i trendem ubytování sociálně slabších lidí v rodinných domech. V 75 až 80 procentech případů nejsou příjemci doplatku na bydlení z ubytoven. Například v kladenské části Dubí se objevují případy, kdy v rodinném domě bydlí nadměrný počet lidí.

ČTK
foto: Jan Klanica

Situace ve vyloučených lokalitách se zhoršuje

Lidé z vyloučených lokalit žijí čím dál více v situaci absolutní chudoby.

foto: Ondřej Wolf

Podle ministryně práce a sociálních věcí Jany Maláčové hrozí ve vyloučených lokalitách občanské nepokoje. Co na to říká ředitel Institutu pro sociální inkluzi Martin Šimáček? Ten upozorňuje především na špatnou politiku státu a měst a obcí, ve kterých tito lidé žijí.

Šimáček zdůrazňuje, že lidé z vyloučených lokalit žijí čím dál více v situaci absolutní chudoby, výrazná část z nich je bez jakékoliv podpory včetně dávek.

„V této situaci, kdy ti lidé jsou zoufalí a bez práce, žijí z ruky do úst, tak se může velmi snadno stát, že se situace vyostří a vzniknou nepoko-

je,” reaguje na varování Maláčové.

Upozorňuje také na to, že dostupnost dávek se zhoršila, mnoho lidí žije bez nich a pracuje na černo. A lokální politici si s tím nevědí, nebo nechťejí vědět, rady.

„Populismus, který v té věci neustále bují, situaci zhoršuje nejvíce ze všeho. Místo profesionálních řešení, která známe, tam nastupují populistické kecy lokálních politiků, na kterých si staví své politické ambice,” poukazuje.

Bydlení, oddlužení a příjmy

Vláda by problém měla uchopit profesionálně, jde při tom o celou sou-

činnost ministerstev jako například resortu školství, místního rozvoje, zdravotnictví nebo vnitra.

„Je to do určité míry nadresortní věc,” vysvětluje s tím, že právě proto bylo užitečné, že vznikla Agentura pro sociální začleňování.

Jak ale situaci zlepšit a čemu by vláda měla věnovat největší pozornost? Podle Šimáčka především třem problémům – bydlení, umožnění oddlužení a dostupným příjmům.

„Lidé vesměs pracují nelegálně,” kritizuje s tím, že tak přicházejí o ochranu na trhu práce, a také možnosti začlenění. **Prokop Havel**

www.romea.cz
informační portál o světě Romů

Jak se ke Klausovi juniorovi vetřel pravicový extremistista Kopal

Pohyb na národovecké scéně vyvolaný založením hnutí Trikolóra přilákal i zájem známých tváří české extremistické scény. Společnou fotografií s Václavem Klausem mladším se na českých a ruských sociálních sítích pochlubil Jan Kopal, spoluzakladatel několika ultrapravicových uskupení a ještě nedávno člen SPD Tomia Okamury. Z té byl ale pro své extrémní názory před dvěma lety vyhozen.

Když slavil Václav Klaus mladší v polovině září v pražském pivovaru Kolčavka 50. narozeniny, sešla se hezká řádka přátel, politických podporovatelů Trikolóry i lidí z ulice.

Sám Klaus říká, že podle vydání „pivenek“ jich bylo přesně 243. Byl mezi nimi i Jan Kopal, podle Antify matador české neonacistické scény, k jehož největším „zásluhám“ patří, že jako první dokázal přivést jednotlivá autonomní radikální uskupení pod jednotnou hlavičku. Šlo o Národně sociální blok a na přelomu tisíciletí bylo Kopalovým snem pod něj začlenit ultrapravicová uskupení včetně neonacistického Národního odporu.

Dnes už podle serveru Antifa.cz Kopal žije ze své dávné „slávy“. „Tak alespoň vytrvale obráží snad všechny pochybné ultrapravicové akce, na které mu na Facebooku přijde pozvánka“, píše Antifa. Ke Kopalovým minulým i současným aktivitám se ještě vrátíme.

Klaus: Nevím, o koho jde

Šéf Trikolory na dotaz HlidacíPes.org uvedl, že Kopala nezná. Vyfotil se s ním stejně jako s řadou dalších lidí, kteří mu přišli popřát.

„Nikoho jsme nekádrali a neilustrovali (nevím, o koho jde). Většinu lidí jsem neznal osobně a většina lidí si dělala fotky“, uvedl Václav Klaus.

Jan Kopal se rozešel šířeji. Po úvodních tradičních „seznamovacích“ frázích („Nevím, čím jsem si vysloužil zájem senzacechtivého bulvárního novináře s dřívější afiliací k nechvalně proslulé dezinformační televizi.“ – myšlena ČT, pozn. red.) přejde k podstatě. Šlo o dotaz, zda se chystá angažovat v hnutí Trikolóra.

„Coby historik se zaměřením na soudobé dějiny a dějiny českého politického stranictví vidím jako přirozenou součást odborného zájmu, že se nacházím mezi gratulanty k 50. narozeninám budoucího čes-

kého prezidenta. Národně konzervativně smýšlející lidé nemají moc velký výběr, proto kvitují vznik nového hnutí Trikolóra“, píše Kopal.

V Trikolóře vidí další pokus o vznik „klausovské“ strany, na němž se již jednou podílel: „Kdyby Vaše znalosti nebyly povrchní a povědomí se neomezovalo na Vaši sociální bublinu, tak byste věděl, že jsem se již účastnil spolu s Janou Bobošíkovou a dalšími prvního pokusu o etablování klausovské strany s projektem Hlavu vzhůru již v roce 2013.“

Podpora Klausu staršího

Ve sněmovních volbách v roce 2013 Kopal kandidoval na pátém místě volebního bloku Hlavu vzhůru v Libereckém kraji. Nominovala ho jako svého člena strana Suverenita – blok Jany Bobošíkové. Strana neuspěla – celkově získala 0,42 % hlasů, v Libereckém kraji oslovila jen kolem osmi stovek voličů.

Klaus starší tehdy stranu skutečně výslovně podpořil, vystupoval s Bobošíkovou i na předvolebních mítincích. „Jsem tu, abych podpořil Janu Bobošíkovou a celé uskupení Hlavu vzhůru. Moc bych jim přál, aby uspěli“, řekl exprezident v polovině září 2013 na mítinku na pražském Andělu. „To jejich heslo – Hlavu vzhůru – je moc důležité. Už zase tu hlavu skláníme a způsobujeme si to sami“, citovaly tehdy Klausu Lidové noviny.

Už tehdy se řešila otázka, zda jméno Jana Kopala na kandidátce vadí, či nikoli. „Já pana Kopala neznám a nevím, že je na nějaké kandidátce. Ale já vidím spoustu pro mě velmi nepřijatelných osobností na kandidátkách všech politických stran“, prohlásil tehdy exprezident Klaus.

K Okamurovi a zase ven

Po neúspěchu projektu Jany Bobošíkové se Kopal přimkl k SPD Tomia Okamury. Jeho angažmá ale nemělo dlouhé trvání.

Vše v roce 2017 odstartoval analytik mapující prokremelskou scénu Roman Máca, který na svém blogu upozornil na Kopalovu minulost. Konkrétně šlo o informaci, že Kopal v roce 2001 schvaloval teroristické útoky na USA.

„Země jako jsou Spojené státy, která v minulosti napáchala tolik zla, podporovala mezinárodní terorismus a sama se zúčastnila akcí jako byla Jugoslávie, kde nešlo o nic jiného než vraždění civilních obětí, tak si nic jiného nežli tako-

výto útok nezaslouží“, řekl tehdy Kopal.

Tehdejší tajemník sněmovního klubu SPD Jaroslav Staník (sám byl letos v dubnu nepravomocně odsouzen za nenávislné výroky vůči homosexuálům, Romům a židům) uvedl, že Okamurova strana nemá možnost detailně zkoumat minulost několika tisíc svých členů. „V případě pana Kopala jsme jeho postoje a minulost ověřovali. Kopal doposud podobná obvinění odmítal. Vzhledem k tomu, že se tyto informace potvrdily, byl pan Kopal z hnutí SPD vyloučen“, citoval Staník server iDNES.cz.

V poslední době se Kopal angažuje ve spolku Hej, občané, který patří k protievropským hnutím pořádaným demonstrace například proti politice Angely Merkelové. Vůdčí osobností spolku je Žarko Jovanovič, který je jedním z „naháněčů“ komparsu v pořadech Jaromíra Soukupa na TV Barrandov. V nich se Kopal angažuje rovněž.

Spolek Hej, občané se loni v únoru podílel na pořádání demonstrace „Ukradené Kosovo“. Aktivita spolku Antifa.cz popisuje jako „propagaci poblázněného nacionalismu a šíření všech druhů dezinformací – pokud jsou v zájmu Ruska. Tito lidé se zároveň podílí na šíření hoaxů prostřednictvím stránky Freedom for Europe – Welcome to Reality, ale také na šíření homofobní a rasistické propagandy“.

Letos v srpnu se Jan Kopal jako jeden z mnoha zúčastnil vlasteneckého setkání na zámku v Příčovech, které pořádal Spolek bílého heterosexuálního muže. Společnost mu tam dělali například Jaroslav Foldyna, někdejší tajemník prezidenta Václava Klause Ladislav Jakl nebo protislámský aktivista Martin Konvička.

Blízko má též k hnutí „identitářů“. Byl například hostem přednášky zástupců ultrapravicového hnutí Generace identity a protiislámského aktivisty Petra Hampla, která letos v lednu do Prahy přilákala směšku známých postav z české neonacistické scény. Proklamovaným cílem identitářských hnutí je podle Wikipedie ochrana identity, regionální, národní či civilizační. Německá tajná služba v roce 2019 po tříletém monitorování označila krajně pravicové Identitární hnutí za extremistickou organizaci. I české ministerstvo vnitra ho několik let zmiňovalo ve svých výročních zprávách o extremismu.

Robert Malecký

Vyhlášení soutěže 2019

Spolek Zaedno vyhlašuje sedmý ročník kreativní soutěže na podporu čtení a psaní ve druhém jazyce

„Vícejazyčnost je bohatství“

Práce jsou přijímány od 1. 9. do 11. 10. 2019

Hlavní téma ročníku 2019: Významné osobnosti národů

Milé děti a rodiče, vážení kolegové – pedagogové, knihovníci a pracovníci s dětmi, přijměte naše pozvání k účasti v 7. ročníku dětské kreativní soutěže na podporu čtení a psaní ve druhém jazyce Vícejazyčnost je bohatství. Už jste o této nevsední soutěži možná slyšeli nebo jste se jí dokonce zúčastnili. Jako každoročně, tak i letos rozdáváme spousty zajímavých výletů a také diplomů a balíčků s věcnými cenami. Soutěž Vícejazyčnost je bohatství je určena dětem, které pocházejí z vícejazyčných rodin, národnostních menšin, mají zahraniční kořeny nebo se učí a komunikují vedle češtiny také v dalším jazyce. Je založena na čtení či předčítání literárních děl a vytváření kreseb, ilustrací, komiksů či knížek na námět literárního díla. Abychom vás ještě lépe motivovali k účasti v soutěži, máme novinku – vybrané třídy, které se soutěže zúčastní, pozveme na rande. Ano – na rande! Letos zorganizujeme pro čtyři třídy jazykové rande neboli „Speak dating – junior“. Tato skvělá akce proběhne v rámci Evropského dne jazyků v Evropském domě v Praze. Krátce a zábavně si procvičíte své jazykové znalosti nebo vyzkoušíte zcela nový cizí jazyk! Seznámíte se tak s řadou jazyků, jako je angličtina, němčina, ruština a dalšími! Pojďte se seznámit a třeba se i zamilujete do nějakého cizího jazyka.

Letošním tématem soutěže jsou významné osobnosti národů. Vynálezci, hudebníci, umělci, vědci, sportovci, herci, zpěváci, králové či prezidenti – lidé, kteří posouvají svět kupředu svou prací, pomáhají, baví a inspirují ostatní. Vy se také můžete stát hvězdami, pokud nám pošlete do soutěže obrázky, lepolela, komiksy či knížky, které vytvoříte. Pusťte se do toho třeba celá třída!

Další témata:

Jakákoliv další témata, budou-li dodrženy podmínky soutěže.

Harmonogram soutěže

Uzávěrka 7. ročníku: 11. 10. 2019

Práce jsou přijímány od 1. 9. do 11. 10. 2019

21. 10. 2019 – Zveřejnění výsledků soutěže na www.kamaradi.eu.

8. 11. 2019 – Slavnostní předání cen

8. 11. 2019 – „Speak dating – junior“

Listopad–prosinec 2019 – výstava oceněných prací.

Ocenění

Letos se bude soutěžit až o sedm výletů pro celé třídy (volné vstupy do galerií, muzeí, zábavních center; ve výjimečných případech můžeme uhradit část cestovného), mnoho věcných cen a krásné výukové materiály. Práce jsou přijímány do 11. 10. 2019 na kamaradi@zaedno.org, prostřednictvím nahrání soutěžních prací nebo NEdoporučeně na Spolek Zaedno, Vocelova 602/3, 120 00 Praha 2

Těšíme se na vaše práce.

www.zaedno.org/home-kamaradi/504-vyhlaseeni-souteze-2019

VÝZVA K ÚČASTI V DĚTSKÉ SOUTĚŽI

VÍCEJAZYČNOST JE BOHATSTVÍ 2019

ZÚČASTNI SE A VYHRAJ VÝLET PRO TŘIDU!

HLAVNÍM TÉMATEM JE „VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI NÁRODŮ“.

ČTĚTE V DALŠÍM JAZYCE NEŽ V ČESKÉM A TVOŘTE OBRÁZKY NA NÁMĚT PŘEČTENÉHO. SOUTĚŽTE O MNOHO CEN!

Práce zasílejte do **11. 10. 2019** elektronicky nebo NEdoporučeně na: Spolek Zaedno, Vocelova 602/3, 120 00 Praha 2. Podmínky, přihláška a další informace na www.kamaradi.eu

Soutěž je určena dětem ze smíšených rodin, národnostních menšin, se zahraničními kořeny nebo komunikujícím v dalším jazyce (pro jednotlivce nebo skupiny).

Muzeum romské kultury, s. p. o.
Bratislavská 67, 602 00 Brno
+420 775 407 065
media@rommuz.cz

Otevírací doba
Úterý–Pátek 10–18h
Neděle 10–18h

Všechny programy se konají v Muzeu romské kultury, není-li uvedeno jinak. Změna programu vyhrazena. Z uvedených akcí bude pořízen fotografický a audio-vizuální záznam. Materiál může být zveřejněn.

facebook.com/muzeum.romske.kultury
instagram.com/muzeumromske.kultury
twitter.com/muzeumromskeku1
linkedin.com/company/muzeum-romske-kultury

říjen – prosinec 2019

rommuz.cz

Foto: Emilie Macháková a Eugen Horváth, 60.–70. léta 20. stol., autor neznámý ze sbírky Muzea romské kultury

stálá expozice

Příběh Romů

Dějiny Romů od starověké Indie až po události II. světové války a současnost. Možnost komentovaných prohlídek v ceně vstupného po předchozí domluvě na e-mailu: lektor@rommuz.cz nebo tel.: +420 545 214 419.

přechodné výstavy

8. 5. 2019 – 3. 5. 2020

Lavutara. Cestami romských muzikantů a jejich písní

Od šlechtických dvorů, venkovských muzik, městských kaváren až po prestižní světová pódia jsou Romové světu známi jako hudebníci, neboli lavutara. Hudba Romů je akademická i neškolená, oficiální i spontánní, zpívaná i instrumentální, domácí i virtuózní. Přes fascinující rozmanitost jejích podob, žánrů a druhů pro ni ale zůstává již po staletí charakteristické, jak nezastupitelně a neodlučitelně provází běžný i sváteční život Romů. Skrze hudbu Romové poznávají svět a svět skrze hudbu poznává Romů.

Výstavní projekt Lavutara vznikl ve spolupráci s desítkami hudebníků, organizátorů hudebního života, výrobců a opravářů hudebních nástrojů a dalších pamětníků. Představuje hudbu Romů jako živou kulturu z perspektivy jejich aktérů na základě výzkumu sledujícího několik významných hudebních rodin v Brně v období od poválečných let do současnosti, ve kterých se předává hudební řemeslo z generace na generaci. **Kurátoři:** Matyáš Dlab, Anna Babjárová, Gejza Horváth, Zbyněk Andrš

Doprovodný program k výstavě:

10. 10. 17–19h

Pěvecký workshop s Amaro Records

Workshop zaměřený na (nejen) tradiční romskou píseň s Miou Bagárovou a Romanem Horváthem. Pro všechny bez rozdílu věku, vstup zdarma.

24. 10.

Galakonzert při udělení Ceny Muzea romské kultury

7. 11. 17–20h

Zvukohrátky

Hlas není jen mluvené slovo! Nakolik ho známe? Pojďme si s ním hrát a trochu ho prozkoumat. Hlasově-zvukovou laboratoř povede Ridina Ahmedová, zakladatelka Hlasohledu – centra pro práci s lidským hlasem. Pro všechny ve věku 16–116 let. Vstup zdarma.

12. 12. 18–20h

Podrobný průvodce po jednom z milionu způsobů, jak dělat hudbu

Workshop s hudebníkem, skladatelem, textařem a aranžérem Martinem Kyšperským (Květy), zaměřený na vznik hudby, nahrávek a všeho souvisejícího. Pro všechny 16+. Vstup zdarma.

veřejné akce

24. 10. 2019

Galakonzert pro Pavla Frieda – závěr Hudebního léta Cabaret des Péchés, pasáž Jalta, Dominikánské nám. 1

Exkluzivní vystoupení dvojice romských hudebních virtuózů – Radek Bagár ml. (klavír) a Marek Balog (housle) u příležitosti udělení Ceny MRK za rok 2019. Laureátem je Ing. Pavel Fried in memoriam, někdejší předseda Židovské obce Brno. Zahraje i Radek Bagár st. s kapelou a skupina Ha Chucpa (klezmer). Bude představen nový Bulletin Muzea romské kultury. Vstup volný.

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%
žádosti o inzerci na: holomkova@srnm.cz

Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury
České republiky

Vážení čtenáři, pokud jste dostali tyto noviny do schránky, pravděpodobně zpracováváme vaše osobní údaje (jméno, adresa) za účelem doručování těchto novin. Pokud nesouhlasíte s tímto zpracováním, napište nám na srnm@srnm.cz a my vás z databáze vyřadíme.

Adresa redakce
Romano hangos
a Společenství
Romů
na Moravě

Bratislavská 65a,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srnm.cz

číslo účtu:
230 0066 1977/2010

